

Vojislav Mišković 1892-1976

Životni put Vojislava V. Miškovića završio se 25. novembra 1976. Rođen je u Fužinama u Gorskom kotaru, 18. januara 1892. Osnovnu školu je učio u raznim mestima po Srbiji (Beogradu, Čačku, Priboju, Sukovu) a završio u Novom Sadu, gde mu je otac službovao.

Posle položenog ispita zrelosti, 1910, u Novom Sadu, započeo je studije u Budimpešti kao pitomac Tekelijanuma, ali je posle godinu dana napustio taj grad, jer tamošnji univerzitet nije imao katedru za astronomiju. Kao pitomac zadužbine Gavre Adamovića proveo je sledeće dve godine (1911-1913) na univerzitetima u Getingenu i Beču. Kako mu je molba za dalje školovanje bila odbijena, vratio se 1913. U Budimpeštu gde je, u međuvremenu, oformljena katedra za astronomiju. Aktivno je učestvovao u omladinskom pokretu, kao potpredsednik "Kola mladih Srba" pa ga je 1914. Uhapsila mađarska policija. Pušten je na slobodu, ali je ostao pod strogim nadzorom, zbog čega je potajno napustio Budimpeštu i prebegao u Srbiju. Deportovan je u Skoplje pošto je prošao kroz nekoliko zatvora u Srbiji, jer je i srpskim vlastima bio sumnjiv. Po izbivanju prvog svetskog rata Mišković je postao aktivan učesnik sve do 1918, kada je oslobođen vojne dužnosti i u Soluna upućen u Francusku da završi studije.

Diplomirao je astronomiju 1919. Na univerzitetu u Marseju i odmah postao asistent na tamošnjoj Astronomskoj opservatoriji. Zatim je 1922. Prešao na istu dužnost u Astronomsku opservatoriju u Nici gde je boravio do 1925. U međuvremenu je, juna 1924. Položio državni doktorat na univerzitetu u Monpeljeu (sa tezom: Etudes de statistique stellaire). U tom ranom kulturu mladi Mišković je objavio dvadesetak stručnih radova posvećenih posmatranjima planetoida i kometa i određivanju njihovih putanja, i u nekoliko naučnih radova koji će mu doneti Valsovu nagradu Francuske akademije nauka (Prix Valz) 1924. Za studije iz stelarne statistike. Radeći kao astronom u Nici organizovao je 1924-25. Ekspediciju čiji je cilj bio povezivanje Korzike i Alpa u geodetsku mrežu.

Na predlog profesora Mihaila Petrovića, Bogdana Gavrilovića i Milutina Milankovića, pozvan je 1925. Za vanrednog profesora teorijske i praktične astronomije na Univerzitetu u Beogradu, a 1926. Godine poverena mu je i dužnost direktora Astronomске opservatorije. Bio je inicijator i najzaslužniji član odbora za podizanje nove Astronomске opservatorije na Velikom Vračaru (današnja Zvezdara). Brinuo se o smeštaju i stručnom rukovanju instrumentima. Uspevao je da objedini naučni i organizatorski rad, da organizuje katedru i nastavu astronomije na univerzitetu – učitelj je prvih naših astronoma, da se posveti izgradnji beogradske opservatorije i njenom radu. U mladim godinama izabran je za člana Srpske kraljevske akademije (dopisni 1929, a redovni 1940) kao i za počasnog člana Akademskog astronomskog društva Univerziteta u Beogradu (1934. Godine).

Za vreme okupacije udaljen je 1941. Sa univerziteta, ali je zadržan kao "vršilac dužnosti" upravnika na Astronomskoj opservatoriji. Dva meseca je proveo kao talac u zatvoru na Banjici tokom 1941. Od 1943. Bio je sekretar Odeljenja prirodno-matematičkih nauka Akademije 1943. Kao i član Komisije za obezbeđenje Akademijine arhive.

Posleratni period je 2ulture2e Mišković proveo u plodnom radu kao 2ulture2e Prirodno-matematičkog fakulteta, upravnik Astronomske opservatorije (do 1953), kao i jedan od najaktivnijih članova Srpske akademije nauka. Bio je među osnivačima Matematičkog 2ulture2e 1946. I osnivač Astronomsko-numeričkog 2ulture2e 1950. Čiji je bio i prvi predsednik. Penzionisan je 1962.

Profesor Mišković bio je čovek široke 2ulture, temeljnog obrazovanja i znalac stranih jezika, koji je nastojao da našu astronomiju uvede u naučni svet Evrope. Zato je još pre rata pokrenuo mnoge publikacije Astronomske opservatorije na stranim jezicima (Mémoires, Bulletin, Annuaire) koje su stekle međunarodni ugled. I sam je u njima objavljivao radove posvećene identifikaciji planetoida, određivanju putanja novopronađenih planetoida i novim metodama astronomskih posmatranja. Te publikacije je uređivao, organizovao njihovo izdavanje i pisao mnoge izveštaje o radu Astronomske opservatorije. Na isti način se zalagao i oko izdavanja Nautičkog godišnjaka (pokrenutog 1934). Treba istaći njegovu ulogu u verifikaciji astronomske teorije Zemljine klime, koju je postavio naš poznati naučnik Milutin Milanković, polazeći od sekularnih promena astronomskih elemenata Zemljine putanje, izazvanih privlačnim dejstvom drugih planeta. Zbog velikog otpora prema ovako koncipiranoj teoriji, koja je veoma dobro objašnjavala mehanizam nastanka i hronologiju ledenih doba, Mišković je sa saradnicima S. Femplom i D. Mitrinovićem, izveo pouzdanije iznose sekularnih promena Zemljine putanje, koristeći savremene vrednosti astronomskih veličina. Bez današnjih elektronskih računara, u dugom i mukotrpnom poslu, došlo se do rezultata koji su u našem vremenu potvrđeni sa velikom tačnošću.

Ono što je upotpunjavalo plodnu i osmišljenu, čak pionirsku delatnost V. Miškovića, bila je njegova sklonost prema istoriji astronomije i njenoj popularizaciji. Objavio je veći broj članaka u novinama i časopisima, pokrenuo i uređivao Godišnjak našeg neba (od 1929. Do 1962, sa prekidima za vreme rata i u prvim posleratnim godinama; uredio je 19 brojeva). Bio je prilježan saradnik Matematičkog lista za srednju školu. Napisao je veći broj udžbenika za srednju školu i fakultet, sastavio logaritamske tablice (doživele šesnaest izdanja – 2 neobeležena, 9 dopunjenih i 5 sažetih) koje se i danas koriste. Posleratne decenije posvetio je izučavanju i identifikaciji planetoidskih putanja, platnetoidima Jupiterove grupe, metodama astronomskih posmatranja i pomračenju Sunca. Poslednjih godina života naročito se bavio istorijom astronomije; objavio je monografiju o Hiparhu i Hronologiju astronomskih tekovina za koju je podatke predano sakupljao tokom svog života. Obe knjige izdala je Srpska akademija nauka i umetnosti kojoj je poklonio i svoju ličnu biblioteku.

Priredila: Milica Mužijević

Biografija je preuzeta iz časopisa *Vasiona*, god. XXX, 1982, 4, str. 79-80.

Preuzeto iz Spomenice 130 godina Matematičkog fakulteta